

SISAB
diarie@sisab.se

Stockholms stad, exploateringskontoret
Exploateringskontoret.expl@stockholm.se

Delgivningskvitto

Förslag till skyddsbestämmelser vid byggnadsminnesförklaring av Sveaplans flickläroverk på fastigheten Cedersdal 5, Stockholms stad

Länsstyrelsen har med anledning av den väckta frågan om byggnadsminnesförklaring av Sveaplans flickläroverk tagit fram ett reviderat förslag till skyddsbestämmelser för byggnaden. Det reviderade förslaget överensstämmer i stora drag med de skyddsbestämmelser som det tidigare beslutet om byggnadsminnesförklaring av byggnaden från den 17 november 1995 var förenat med.

Enligt 3 kap. 1 § kulturmiljölagen (1988:950), KML, får en byggnad som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde förklaras för byggnadsminne av länsstyrelsen.

Era synpunkter önskas

Länsstyrelsen önskar ta del av Era synpunkter på förslaget till skyddsbestämmelser för Sveaplans flickläroverk. Era synpunkter önskas **senast den 24 maj 2019**. Yttrandet skickas till stockholm@lansstyrelsen.se. Märk ert yttrande med dnr 432-28373-2012

Eventuella frågor ställs till Lotta Eriksson Kockum,
lotta.eriksson.kockum@lansstyrelsen.se, tfn 010-2231335.

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen fattade den 17 november 1995 beslut om att byggnadsminnesförklara Sveaplans flickläroverk på fastigheten Cedersdal 5. Beslutet överklagades av Stockholms stad den 12 december 1995. I överklagandet yrkade staden på att Länsrätten skulle undanröja Länsstyrelsens beslut och återförvisa ärendet för förnyad handläggning. I andra hand yrkade Stockholms stad på att Länsrätten upphävde beslutet om byggnadsminnesförklaring. Ett tredje yrkande var att om beslutet om byggnadsminnesförklaring skulle stå fast så skulle Länsrätten fastslå att fastigheten skulle inlösas av staten till ett belopp om 1 107 300 000 kronor. Skälet till överklagandet var att fastigheten Cedersdal 5

Datum
2019-04-05

Beteckning
432-28373-2012

upplåtits med tomträtt till SISAB vilket innebar att Stockholms stad alltjämt var ägare till fastigheten. Länsstyrelsen hade inte meddelat något beslut med anledning av stadens yrkande om ersättning och det hade inte heller förekommit någon förhandling mellan Länsstyrelsen och staden/ägaren i fråga om ersättning eller inlösen. Staden hade inte heller frånträtt sina yrkanden om ersättning. Länsrätten upphävde hela Länsstyrelsens beslut och återförvisade ärendet till Länsstyrelsen för ny handläggning varvid en prövning av de framställda anspråken ska ske.

Länsstyrelsen har sedan domen förkunnades den 6 november 1996 av olika anledningar inte prioriterat handläggningen av den väckta frågan om byggnadsminnesförklaring av Sveaplans flickläroverk förrän nu. Länsstyrelsen har den 12 oktober 2017 besiktat Sveaplans flickläroverk utifrån de tidigare framtagna skyddsbestämmelserna och konstaterat att byggnaden har ett sådant kulturhistoriskt värde att byggnaden uppfyller kraven för byggnadsminne i 3 kap. 1 § KML. Under 2018 och 2019 har Länsstyrelsen vid flera tillfällen träffat företrädare för såväl SISAB som Stockholms stad för att informera om och diskutera vad en eventuell byggnadsminnesförklaring skulle innebära.

Fastigheten Cedersdal 5 ligger inom ett område av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken (1998:808) (MB). Fastigheten ingår sedan den 1 januari 1995 i Kungliga nationalstadsparken. Inom nationalstadsparken får enligt bestämmelserna i 4 kap. 7 § MB ny bebyggelse och nya anläggningar endast komma till stånd och andra åtgärder vidtas om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas.

Kulturhistorisk värdering och motivering

Sveaplans flickläroverk är en av landets främsta exponenter för funktionalismens arkitekturideal och den kom att vara stilbildande för en ny epok i svenskt skolbyggande.

Skolan har det för funktionalismen typiska platta taket, den på pelare upplyfta förbyggnaden som fungerar som ingångsarkad, ljusa putsade fasader och rätlinjiga fönsterband. Även formen på enskilda byggnadsdelar utformades efter funktionskrav. Exempelvis på det är aulan där formen dikterats av akustiska och optiska krav.

Byggnadens konstruktion är ett tidigt exempel på betongbyggande med utvändigt lättbetongisolering.

Byggnadens utformning ger uttryck för det funktionalistiska synsättet där varje delfunktion skulle avteckna sig i byggnadens exteriör. Exempel på detta är aulan och gymnastiksalen som är förlagda i särskilda byggnadsdelar, klassrum, kollegierum och bibliotek i en annan del.

Datum
2019-04-05

Beteckning
432-28373-2012

Sveaplans flickläroverk blev en förebildlig exponent för enkelkorridorsystemet med rätlinjigt arrangerade undervisningslokaler mot söder för bästa möjliga ljusinsläpp.

Sveaplans flickläroverk är ett resultat av att riksdagen 1927 fattade beslut om att även flickor skulle få tillträde till högre utbildning i allmänna läroverk. På många håll öppnades befintliga läroverk upp även för flickor men även särskilda flickläroverk inrättades varav Sveaplans är ett av fyra.

Läroverket ritades av arkitekterna Nils Ahrbom och Helge Zimdahl som efter byggandet av Sveaplans flickläroverk kom att rita flera skolbyggnader i Stockholm.

Den konstnärliga utsmyckningen i form av muralmåleri av Bo Beskow utanför aulan knyter med sitt motiv föreställande kvinnans olika åldrar an till byggnadens ursprungliga funktion som flickläroverk.

Förslag till skyddsbestämmelser

Sveaplans flickläroverk har enligt Länsstyrelsens bedömning sådana kulturhistoriska värden att den uppfyller kraven för en byggnadsminnesförklaring.

En förutsättning för en byggnadsminnesförklaring är att Länsstyrelsen kan skriva fram skyddsbestämmelser så långt det är möjligt i samförstånd med byggnadens ägare.

Länsstyrelsen föreslår att nedanstående skyddsbestämmelser (punkt 1–4) ska gälla för byggnadsminnet Sveaplans flickläroverk. Förslaget avviker något mot de skyddsbestämmelser som beslutades den 17 november 1995 varför det tidigare beslutet bifogas denna remiss, se bilaga 3.

1. Byggnaden får inte rivas. Byggnaden får inte heller till det yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. I byggnaden får, i de delar som gråmarkerats på bilagda planritningar (bilaga 1), inte vidtas sådana åtgärder som medför ändring av planlösning. I gråmarkerade delar får inte heller vidtas sådana åtgärder som medför ändring av fast inredning, konstnärlig utsmyckning och ursprunglig färgsättning. Ingrepp i byggnadens stomme får inte heller ske i de på planritningarna gråmarkerade delarna.
3. Byggnaden ska underhållas så att den inte förfaller. Vård och underhåll ska utföras med sådana material och metoder att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
4. Det område kring byggnaden som markerats med röd linje på bifogad karta (bilaga 2) ska hållas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas. Det innebär att byggnaden fortsatt ska kunna upplevas som ett friliggande ”hus i park” och att tillkommande

anläggningar i utformning och färgsättning ska anpassas till och underordna sig den befintliga byggnaden.

Ärendets fortsatta handläggning

Efter remisstidens utgång avser Länsstyrelsen utifrån inkomna synpunkter att bereda förslaget inför kommande avgörande i frågan. Länsstyrelsen avser att innan avgörandet i frågan förelägga ägaren av fastigheten Cedersdal 5 samt innehavare av särskilt rätt till fastigheten (i detta fall SISAB) att på nytt inkomma med de anspråk om ersättning eller inlösen som en eventuell byggnadsminnesförklaring kan komma att utlösa. Föreläggandet kommer biläggas det slutgiltiga förslaget på skyddsbestämmelser.

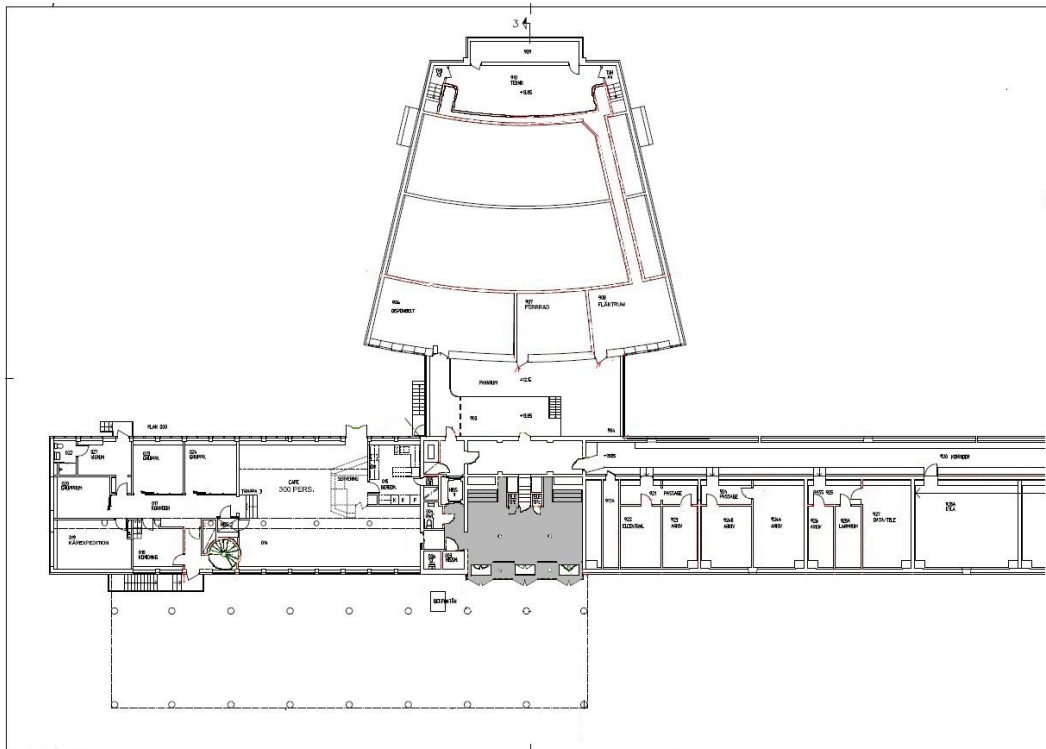
Bilaga:

1. Planritningar
2. Skyddsområdets avgränsning
3. Byggnadsminnesbeslut daterat 1995-11-17 (separat fil)

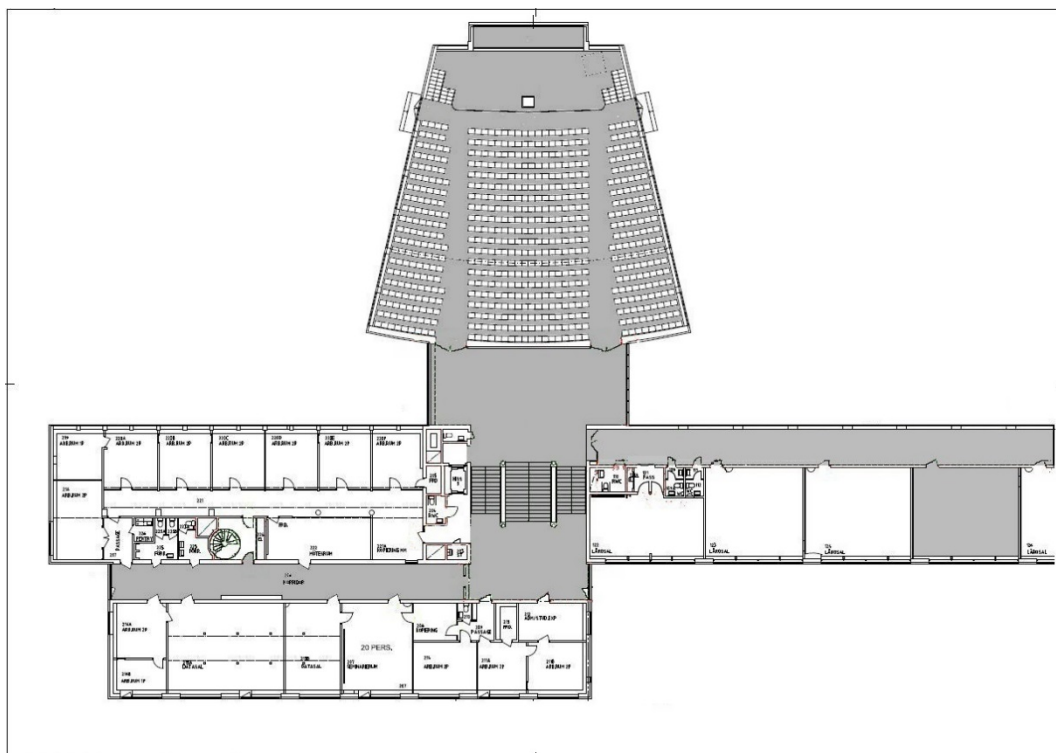
Datum
2019-04-05

Beteckning
432-28373-2012

BILAGA 1

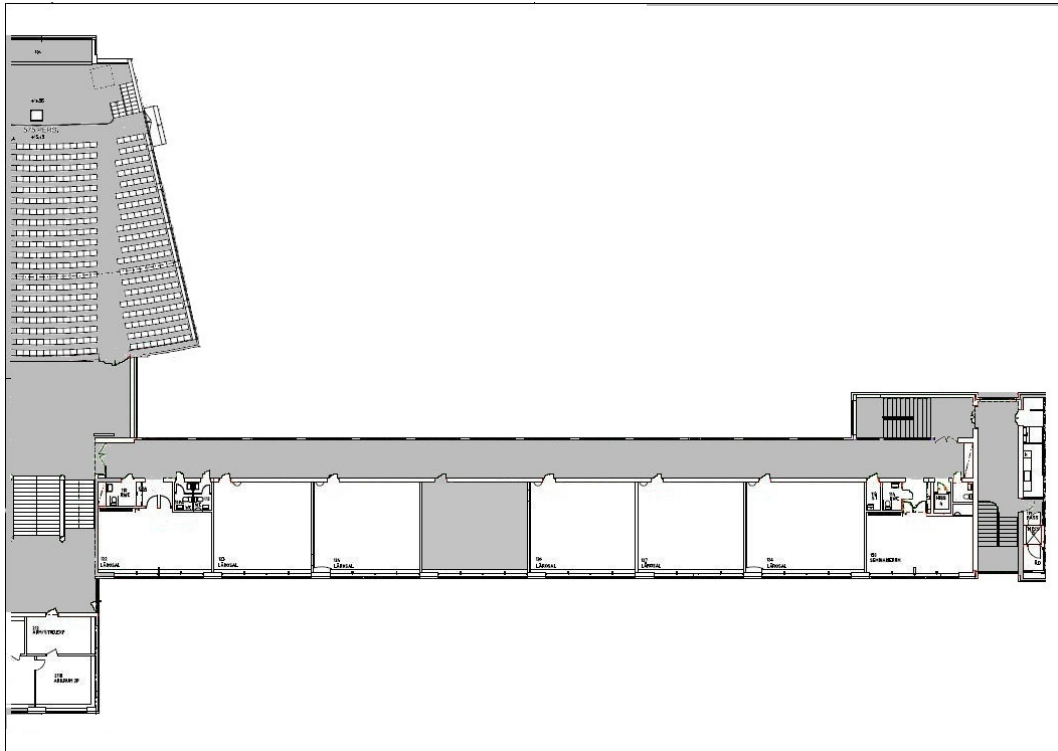
Entréplan

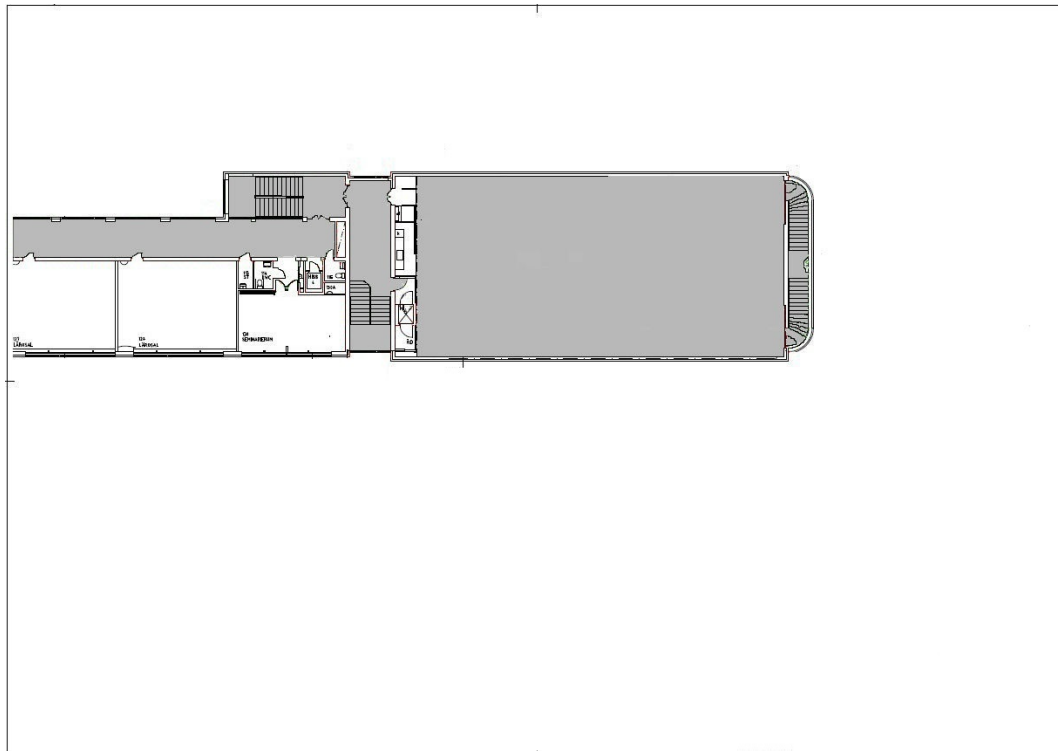
Plan 1

Datum
2019-04-05

Beteckning
432-28373-2012

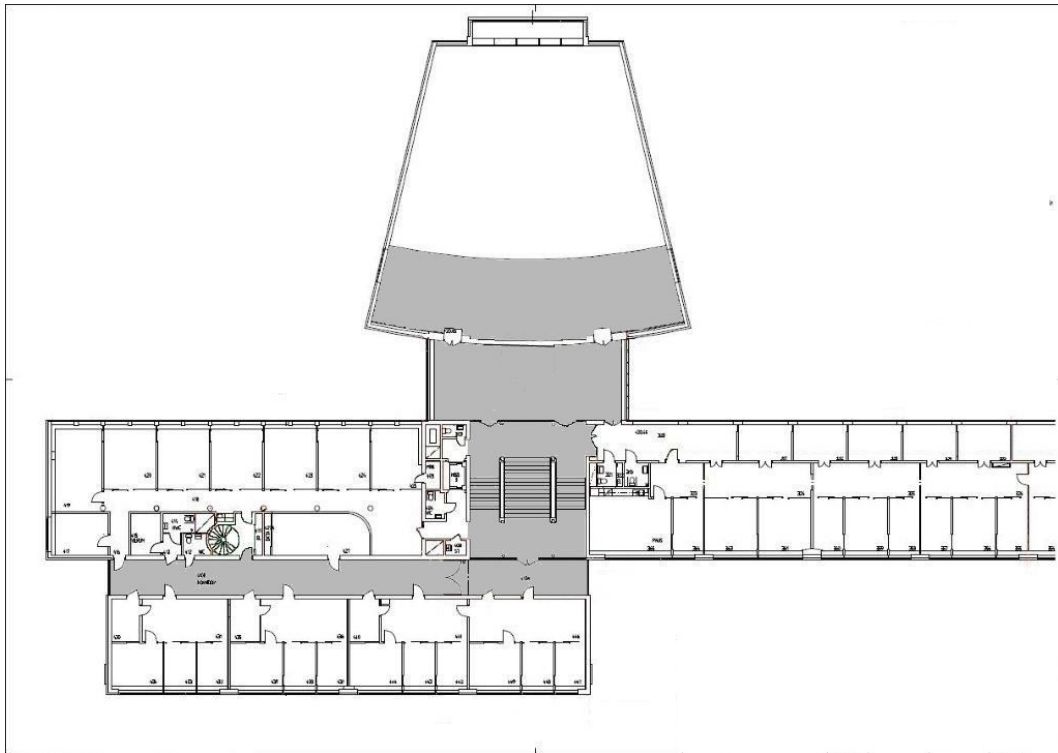
Plan 1

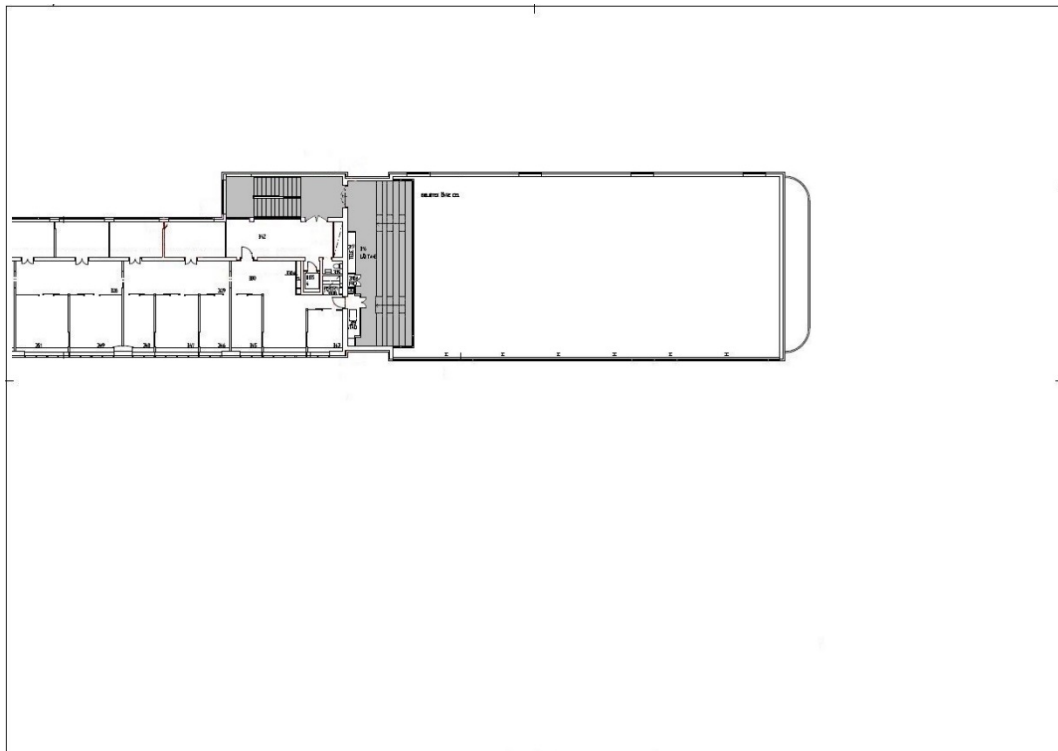
Plan 1

Datum
2019-04-05

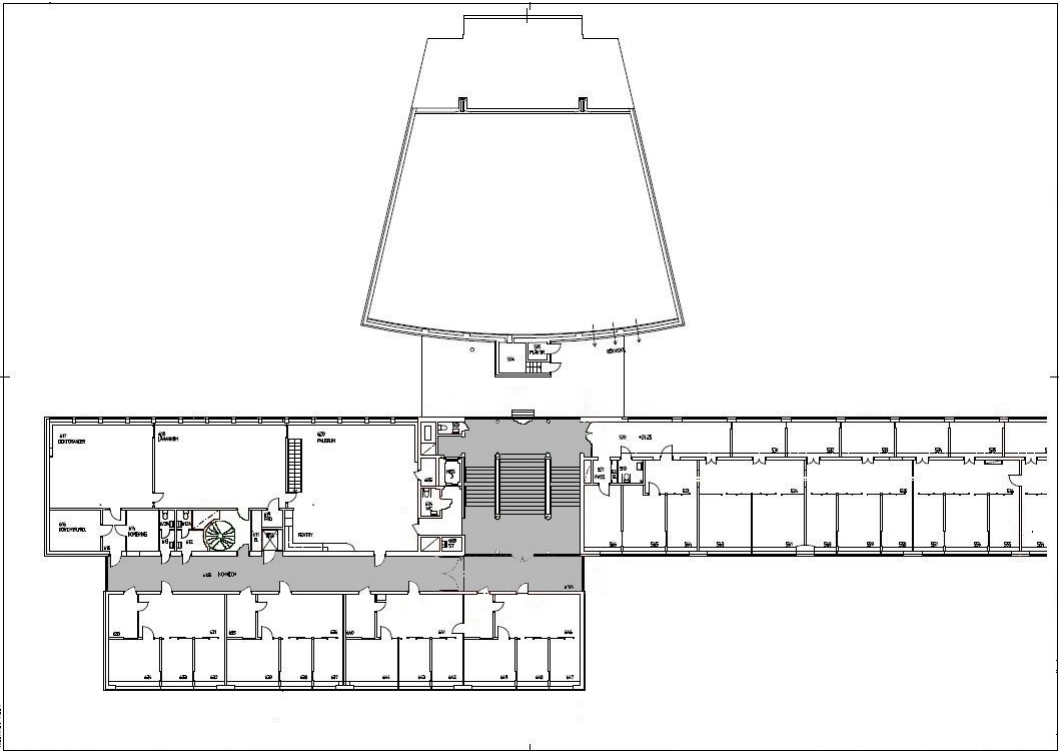
Beteckning
432-28373-2012

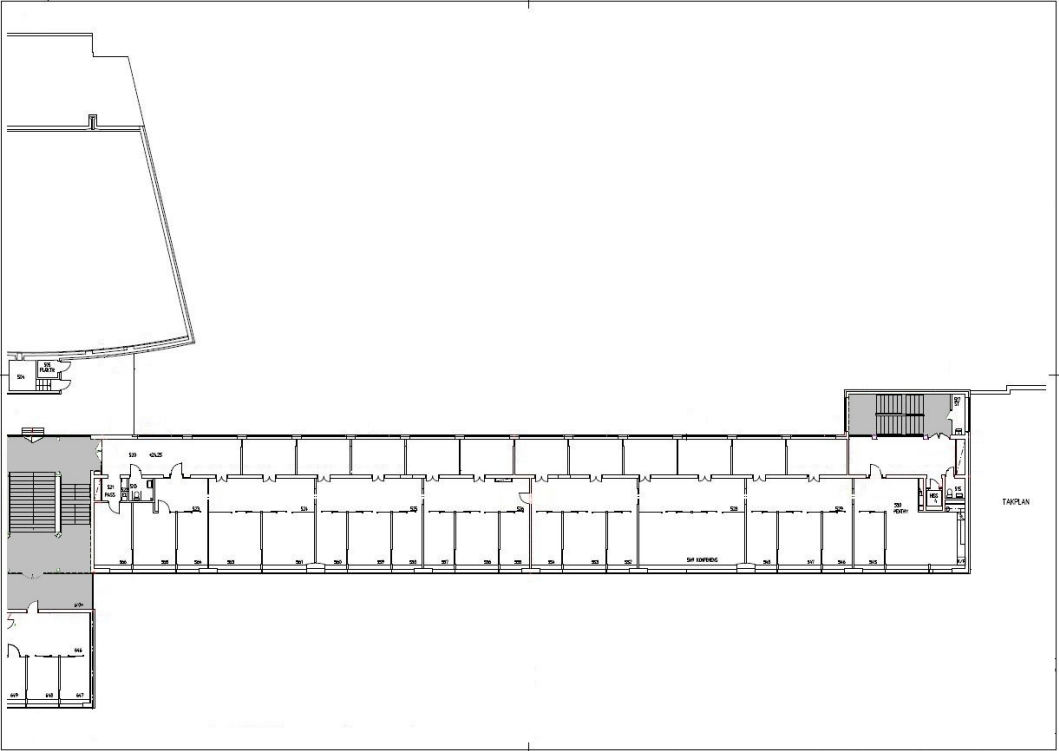
Plan 2

Plan 2

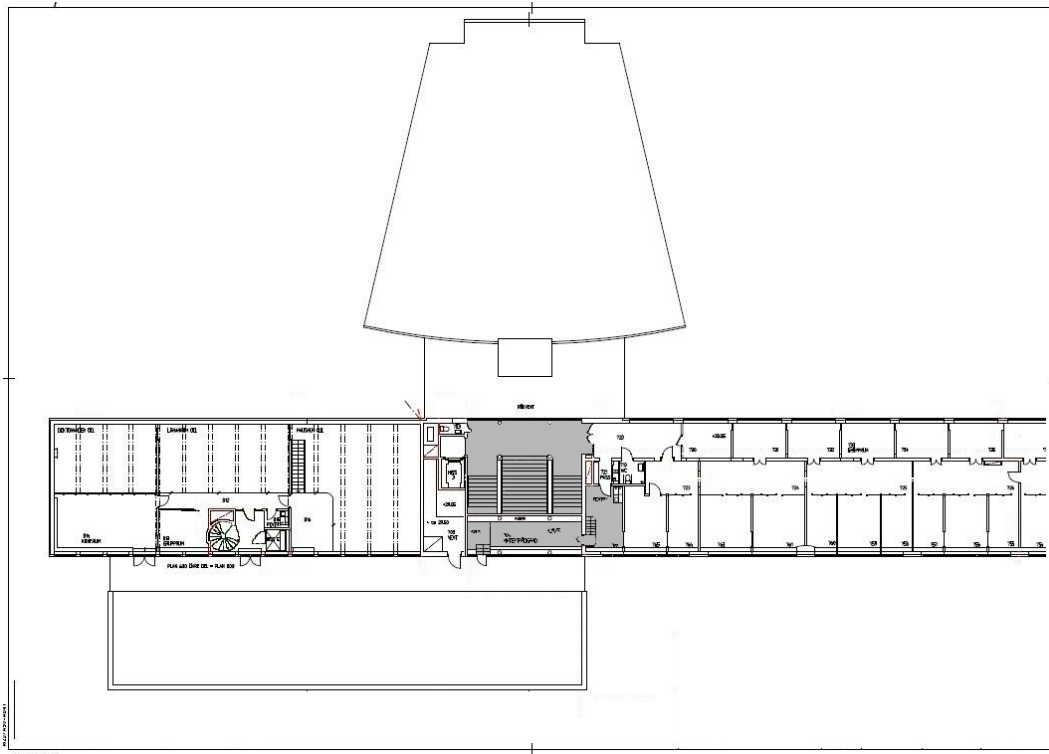
Plan 3

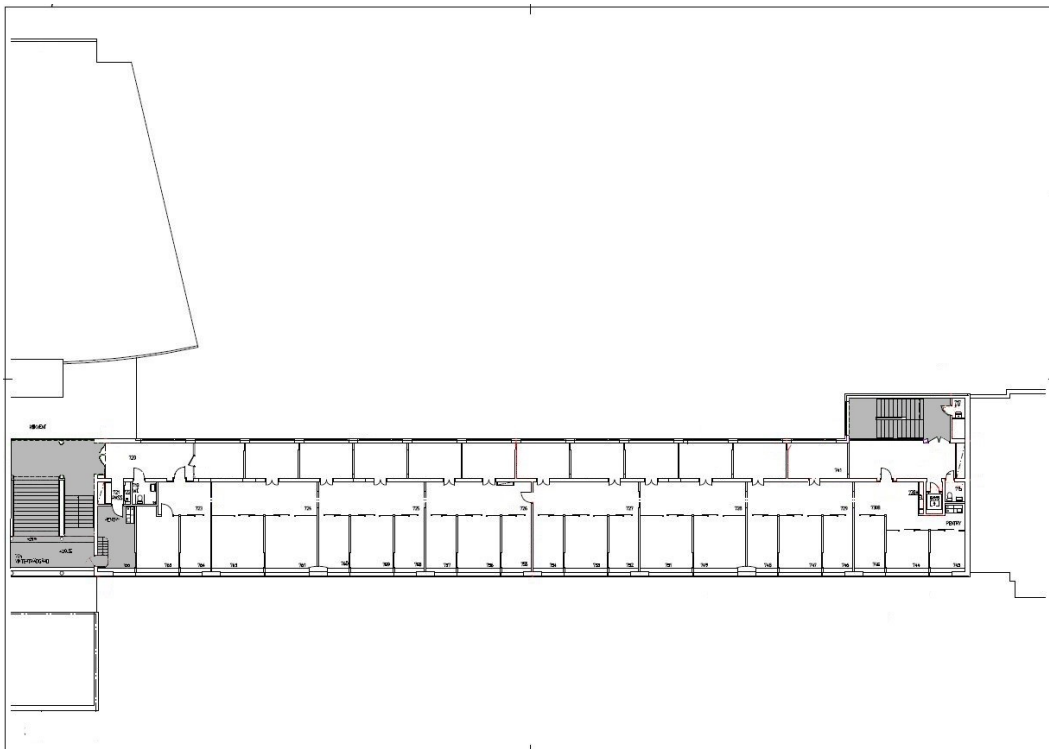
Plan 3

Datum
2019-04-05

Beteckning
432-28373-2012

Plan 4

Plan 4

Datum
2019-04-05

Beteckning
432-28373-2012

BILAGA 2

